

ב"ה

פרשת פנחס

ונשלמה פרים שפתינו

בדברי רבינו הזקן בנוגע לאמירת פרשת הקרבנות קודם התפלה - מצינו שינוי בין מהדורא קמא למהדורא בתרא:

במהדורא קמא¹: "אמרו חכמים² כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה, וכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, לפיכך טוב לומר בכל יום פרשת העולה ומנחה ושלמים ותודה וחטאת ואשם וכו'",

ובמהדורא בתרא³: "טוב מאד לומר פרשת הקרבנות . . לקיים מה שכתוב⁴ ונשלמה פרים שפתינו, וכמו שאמרו חכמים על פסוק⁵ זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת וגו', כל העוסק בתורת עולה כו'".

ולכאורה אינו מובן: ענינו של רבינו הזקן בשולחן ערוך - הן במהדורא קמא והן במהדורא בתרא - אינו להביא ראיה, "מנא הני מילי דאמר קרא", שהרי אין זה שייך לטעם הדבר. ובנדון דידן: הטעם לאמירת פרשת הקרבנות הוא לפי ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", ואילו המקור שממנו למדים זאת, אינו שייך לטעם הדבר, וגם אינו תמצית פירוש דברי התנאים והאמוראים כו', שהרי בענין זה אין חילוקי דעות, וכולם למדים מאותו פסוק.

ואם כן, מדוע מביא רבינו הזקן במהדורא בתרא את הפסוק "זאת התורה לעולה וגו'" שעליו אמרו "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה"?

¹ ס"א ס"א.

² מנחות בסופה.

³ ס"א ס"ט.

⁴ הושע יד, ג.

⁵ צו ז, לז.

ויתירה מזה - שמביא גם את הפסוק "ונשלמה פרים שפתינו", אף שבגמרא הובא רק הפסוק "זאת התורה לעולה וגו'?"

וכיון שרבינו הזקן הביא זאת במהדורא בתרא של השולחן ערוך, על כן צריך לומר, שניתוסף בזה איזה ענין בנוגע לדין או טעם הדין, כמו בכל פרטי הענינים שניתוספו במהדורא בתרא לגבי מהדורא קמא, שעל ידם ניתוסף איזה ענין, בנגלה, בטעמי הדינים וכו', או בפנימיות הענינים.

ולכאורה: למאי נפקא מינא לדינא מאיזה פסוק למדים ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", ומדוע לא מסתפק רבינו הזקן בפסוק אחד, אלא מביא שני פסוקים?

ויש לומר הביאור בזה⁶: אף על פי שאמרו חכמים "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", הרי עדיין אינו ברור כיצד למדים מזה ש"לפיכך טוב לומר בכל יום פרשת העולה וכו'" - כי: הפירוש הפשוט ב"כל העוסק בתורת עולה כו" הוא שלומד ויודע פרטי הדינים. ומה גם שבקדשים בפרט נוגע הדיוק בכוונת כל הפרטים, כפי ששנינו⁷ "לשם ששה דברים הזבח נשחט, לשם זבח, לשם זובח, לשם השם, לשם אישים, לשם ריח, לשם ניהוח" ("והחטאת . . לשם חטא"), ו"כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן . . לא עלו לבעלים לשם חובה", או שהן פסולים לגמרי, כמו בחטאת⁸.

[כלומר: גם אם תמצוי לומר שהלשון "כל העוסק כו" יכול להשתמע גם כמו "מתעסק בעלמא"⁹ - שזהו להיפך לגמרי מהפירוש ד"כל העוסק" מתוך כוונה מיוחדת ועמוקה, שהרי "מתעסק בעלמא" פירושו שחסר לגמרי ענין הכוונה - הרי זה שייך רק בשאר המצוות שבהם ענין הכוונה אינו העיקר, אבל קשה לומר זאת בנדון דידן, כשמדובר בנוגע לקרבנות, שבהם הכוונה היא ענין עיקרי - ברעותא דלבא תליא מילתא¹⁰].

ועל פי זה, מי שלא לומד ויודע כל פרטי הענין, אלא רק כללות הענין כו', וכמו אמירת פרשת הקרבנות כפי שנקבע בסידור, ו"מעשה רב", שכל אחד מישראל אומרה בכל יום - לכאורה לא שייך לומר על זה "כל העוסק

⁶ ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 438 הערה 2. ח"ז ע' 50 הערה 12.

⁷ זבחים מו, ב (במשנה).

⁸ שם ב, א ובפרש"י.

⁹ לשון חז"ל — שבת בסופה. ועוד.

¹⁰ ראה לקו"ש ח"ב ע' 15. וש"נ. וראה גם ד"ה באתי לגני תשי"ב בתחלתו (תורת מנחם — התוועדיות ח"ד ע' 289).

בתורת עולה כאילו הקריב עולה", שהרי גם אם הקריב עולה באופן כזה, ללא ידיעה וכוונה בכל הפרטים, לא יצא ידי חובתו.

וכדי להבהיר זאת - מוסיף רבינו הזקן במהדורא בתרא (שבה באים כמה ענינים בתוספת ביאור לגבי מהדורא קמא) "טוב מאד לומר פרשת הקרבנות . . . כמו שאמרו חכמים על פסוק זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וגו', כל העוסק בתורת עולה וכו'":

הלימוד ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" הוא מהפסוק "זאת התורה לעולה וגו'" - "זאת התורה" דייקא, לא "לימוד", "עֶסֶק", או כלשון הכתוב בתנ"ך¹¹ "בתורתו יִהְיֶה" אלא "תורה" בלבד.

ומזה מובן, שגם אם רק אומרים פרשת קרבן עולה כפי שכתובה בתורה אמירת הפסוקים בלבד (אפילו אם לא יאמר לאחרי זה פרק "איזהו מקומן") - שענין זה הוא בכלל "זאת התורה לעולה" (פרשת עולה כפי שכתובה בתורה), והראיה, שצריכים לברך על זה ברכת התורה - הנה על זה אמרו ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה".

והיינו, ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה" נאמר לא רק על מי שלומד תורת העולה בעיון, לידע ולברר פרטי הדינים וטעמיהם כו', אלא גם על מי שרק קורא פסוקי התורה בפרשת העולה קודם התפלה, כמתעסק בעלמא, כפי שמתפלל שאר התפלה... והרי בשאר התפלה (מלבד פסוק ראשון דקריאת שמע וברכה ראשונה דשמונה עשרה), גם אם לא כיון לבו, אינו חוזר¹², ועל אחת כמה וכמה בנוגע לענינים שמוסיפים קודם התפלה, שבודאי אינו חוזר בשביל שלא כיון.

ומוסיף רבינו הזקן ומקדים - "לקיים מה שכתוב ונשלמה פרים שפתינו":

מהפסוק "זאת התורה לעולה גו'", אין הוכחה שיש צורך באמירת פרשת הקרבנות בדיבור, "למוצאייהם בפה"¹³ דוקא, אלא יכול להיות שגם המחשבה בענין פרשת הקרבנות היא בכלל "זאת התורה לעולה וגו'".

¹¹ תהלים א, ב.

¹² ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסק"א. וש"נ.

¹³ עירובין נד, רע"א.

ואדרבה: עיקר ענין התורה הוא הבנה והשגה, ובפרט בנוגע לקרבנות, שצריכה להיות כוונה דוקא, כנזכר לעיל¹⁴ שצריך לכוין "לשם ששה דברים", והרי לא מצינו שהכהן צריך לאמרם בפה דוקא, אלא בודאי יכול לצאת ידי חובה על ידי כוונה במחשבה; אמירה בפה מצינו בנוגע לחלות קדושת הקרבן¹⁵, אבל לא בנוגע להקרבה לשם ששה דברים הנזכרים לעיל.

ולכן כותב רבינו הזקן "טוב מאד לומר פרשת הקרבנות . . לקיים מה שכתוב ונשלמה פרים שפתינו" – "שפתינו" דייקא, שמזה מוכח שצריך להיות אמירה בדיבור דוקא.

קטע משיחת יו"ד שבת, רשימת השומעים בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשכ"ו ע'

¹⁴ סעיף לו.

¹⁵ ראה פרש"י ותוס' מעילה רפ"ב. וראה גם אג"ק ח"ה ע' קכא. וש"נ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיני הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי , אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה , צביה זלאטע רייזל , שמואל , מנחם מענדל , ישראל אריה לייב , יוסף יצחק ,
שניאור זלמן , חיה מושקא , אברהם דוד , אהרן , חנה